

uit de literatuur

NIEUWE MEDIA

X.,
L'informatisation Documentaire en France,
La Documentation Française, Paris, 1983, 143 blz.

Dit werk is een verzameling van een tiental bijdragen over gespecialiseerde documentaire databanken in Frankrijk. Het kwam tot stand op initiatief van L'Association Française des Documentalistes et des Bibliothécaires Spécialisés.

Er worden verschillende aspecten van het onderwerp belicht: technische, economische en sociale; het werk bevat beschouwingen en analyses over de evolutie en de mogelijke gevolgen van de documentaire informatica. In een bijlage wordt in het bijzonder ingegaan op Franse gegevensbanken over industrie, biotechnologie, economie, landbouwkunde en recht.

D.D.G.

Harry J. OTWAY, Malcolm PELTU (ed.),
New Office Technology, Human and Organizational Aspects,
Frances Pinter, London, 1983, 243 blz.

Het effect van nieuwe technologie op kantoor en administratie (ook bureautica genoemd) zal grotendeels afhangen van de manier waarop deze noviteiten op menselijk en organisatorisch vlak worden aangepakt. Dit boek geeft een klare kijk op de wijze waarop deze nieuwe technologie het kantoorwerk op alle echelons kan beïnvloeden. De bijdragen zijn van dertien verschillende specialisten en behandelen de materie vanuit een (populair) technische, sociologische en psychologische gezichtshoek. Er wordt vooral ingegaan op het (mogelijk) veranderend rollenpatroon binnen de bedrijven dat als gevolg van de bureautica-ontwikkelingen zou kunnen ontstaan. Ook wordt veel aandacht besteed aan de ergonomische aspecten van beeldschermwerk.

D.D.G.

Marcel MAURICE, Edward PHILLIPS, Hans-Ludwig SCHERFF (ed.),
The Impact of New Technologies on Publishing,
K.G. Sauer, London, München, New York, Paris, 1980, 195 blz.

In november 1979 organiseerde de Commissie van de Europese Gemeenschap een symposium over de invloed van nieuwe (communicatie)technieken op de traditionele drukkers- en uitgeverwereld.

Hierover werd in 1980 een bundel uitgegeven. Het eerste deel bevat zeven referaten over computers, tekstprocessors, satellieten, videotex en datanetten (Euronet Diane). In vrijwel alle bijdragen wordt wel een overzicht gegeven van de stand van zaken van deze innovaties, maar wordt de invloed ervan op het uitgeven van kranten, tijdschriften of boeken slechts sporadisch beklemd.

Een tweede deel bevat een verslag van de discussies die rond bepaalde thema's in verschillende deelgroepen plaatsvonden. Daaruit komen de standpunten en toekomstverwachtingen van uitgever, drukkers en auteurs duidelijk tot uiting. De discussieverslagen zijn spijtig genoeg niet gestoffeerd en gefundeerd met wetenschappelijk onderzoek over deze materie.

D.D.G.

Michael SCHMIDBAUER,
Kabelkommerz oder Kommunikationsgesellschaft? Ein Amerikanisches System im Schlaglicht,
K.G. Sauer, München, New York, London, Paris, 1984, 89 blz.

Dit boekje geeft een grondige beschrijving van het ondertussen beroemd geworden Amerikaanse tweeweg-kabelsysteem QUBE.

Qube werd vijf jaar geleden door de kabelmaatschappij Warner Amex Communications Inc., een dochtermaatschappij van Warner Communications en American Express, opgestart met het doel een hele gemeenschap (Columbus, Ohio) te voorzien van een interactief kabelnetwerk met technische hoogstandjes als pay-tv, videotex, telebanking, teleshopping, e.d. Ondertussen heeft Qube zo'n 69.000 abonnees, 38.000 uit Columbus zelf, 27.000 uit Cincinnati en 4.000 uit Pittsburgh.

Qube heeft model gestaan voor een aantal Europese experimenten, zoals in Biarritz, Lidwighshafen en Zuid-Limburg (Nederland).

Schmidbauer beschrijft de techniek, de evolutie, de toepassingen en de publieksreacties van/op Qube.

D.D.G.

J.A. VAN DER POOL,
Basisboek Informatica,
Stenfort Kroese, Leiden/Antwerpen, 1983, 159 blz.

Dit basisboek introduceert en verklaart de fundamentele begrippen uit de informatica. In de eerste negen hoofdstukken is door praktische voorbeelden getracht de aandacht van de lezer (leerling) voor het verschijnsel computer te wekken en een aantal grondbeginselen uiteen te zetten. Vooral de vergelijking tussen mens, dier en computer is op een originele en verhelderende manier aangebracht. Vanaf hoofdstuk 10 worden toepassingen van computers behandeld. Deze worden opgebouwd vanuit de tekstverwerker en leiden via de persoonlijk computer tot toepassingen in de administratie en de techniek. In de laatste hoofdstukken komen maatschappelijke aspecten van de informatietechnologie aan de orde. Dit boek is uitermate goed geschikt voor lezers die hun eerste stappen willen zetten in het domein van de informatica. Door zijn logische opbouw en structuur is het tevens een praktisch leerboek.

D.D.G.

O.H. GANDY, ESPINOSA, P., ORDOVER, J.A., (ed.),
Proceedings from the tenth annual telecommunications policy research conference,
Ablex Publishing Corp., Norwood, New Jersey, 1983, 406 blz.

Dit verzamelwerk is de weerslag van het tiende congres over telecommunicatie dat in 1982 plaats vond in Virginia (VS.).

De bijdragen zijn van de hand van onderzoekers, beleidsmensen en industriëlen die zich beroepshalve bezighouden met omroep, kabeltelevisie, satellietcommunicatie, telefonie e.d. Naast de beschrijving van een aantal experimenten en ontwikkelingen in het domein van de telecommunicatie wordt ook ingegaan op de juridische, beleidsmatige en sociale aspecten hiervan. Enkele teksten uitgezonderd, heeft dit boek vooral betrekking op de Amerikaanse telecommunicatiemarkt.

D.D.G.

J. PROT, B. BLOBAUM, H. GIEBELMANN, E. TROBST, W. VAHLE,
Journalisten an Bildschirmgeräten,
Berg-Verlag GwGH, Bochum, 1983, 80 blz.

Hoe beïnvloedt geautomatiseerde tekstverwerking het arbeidsproces in krantenredacties? Verandert daardoor het beroepsprofiel van de journalist? Hoe ervaren journalisten

het werken op beeldschermen en hoe verwerken zij deze ervaring? Dit zijn de vragen waarop in dit boekje naar een antwoord wordt gezocht. Het is een samenvatting van een livijg onderzoeksrapport dat in het voorjaar van 1982 verscheen onder de titel: "Zeitungsredakteure unter den Bedingungen der Bildschirmarbeit".

D.D.G.

M. DE KOK, (red.),

De informatiemaatschappij, de gevolgen van de micro-elektronische revolutie,

Centrale Uitgeverij en Adviesbureau B.V., Maastricht/Brussel, 1983, 287 blz.

'De informatiemaatschappij' is een extra editie van het populair wetenschappelijk blad 'Natuur en Techniek', dat ondertussen reeds 50 jaar wordt uitgegeven.

16 verschillende auteurs, voornamelijk uit Nederland en België, plegen een bijdrage over het fenomeen micro-elektronica en samenleving, een onderwerp dat reeds zoveel malen is behandeld en herkauwd, maar blijkbaar nog ...doende aantrekkingskracht heeft bij het grote publiek om daaromtrent telkens andere publikaties op de markt te brengen.

Hoe dan ook, 'De informatiemaatschappij' is er mate ruim van opzet en helder geschreven dat diegene die mee wil praten over de vraag: 'Welke toekomst zal de informatiemaatschappij ons brengen?' aan het boek een stevig stuk vrijtijdsliteratuur heeft.

D.D.G.

F. OHMANN,

Kommunikations-Endgeräte,

Springer-Verlag, Berlin/Heidelberg/New York/Tokyo, 1983, 542 blz. DM 280.

Dit livijge werk, waaraan ongeveer 40 auteurs meewerkten, geeft een exhaustief overzicht van in- en uitvoerapparatuur van audio-visuele media, datasystemen en telecommunicatie-infrastructuur.

Niet alleen wordt ruime aandacht besteed aan de techniek en toepassingsmogelijkheden, maar ook aan de ergonomische aspecten van het gebruik van eindstations en andere zendapparatuur.

De lectuur van dit naslagwerk vereist van de lezer een zekere technische bagage.

D.D.G.

H. Richard VEITH,

Televisions' Teletext,

Logica Inc., New York, USA, 396 blz., 1983, \$ 24,5

Television's Teletext beschrijft de techniek van teletekst en een aantal concrete toepassingen in West-Europa, Canada en de Verenigde Staten.

Het medium teletekst wordt tevens vergeleken met een aantal andere elektronische media zoals interactieve kabeltelevisie en videotex. Tenslotte wordt ook ingegaan op een aantal varianten op het traditionele teletekstsysteem, zoals kabeltekst en satellietteletekst.

Dit boek is vrij technisch georiënteerd en derhalve minder geschikte lectuur voor de doorsnee geïnteresseerde.

D.D.G.

David M. WEAVER.

Videotex Journalism: Teletext, Viewdata and the News,

Lawrence Erlbaum Associates, Publishers, Hillsdale, New Jersey, 1983, 147 blz., prijs: £ 12,50.

'Hoe zal videotex het werk van journalisten beïnvloeden?', dit is het centrale thema van Videotex Journalism.

Weaver begint zijn verhaal met een beschrijving van teletekst- en viewdata-systemen in een aantal West-Europese landen. Hij analyseert de positieve en negatieve visies die in de bestaande literatuur betreffende videotex naar voor komen.

Het belangrijkste deel van het boek handelt over de ervaringen en de reacties van de journalisten in Groot-Brittannië en Nederland die reeds geruime tijd met deze nieuwe media werken. Op basis van deze interviews trekt hij een aantal conclusies betreffende de invloed van videotex op de traditionele media en op de nieuwsgaring en -verspreiding in het algemeen.

De auteur besluit dit originele werk met een aantal prognoses voor de toekomst en een reeks aanbevelingen voor journalisten die zich in het domein van de nieuwe media willen specialiseren.

D.D.G.

Sj. MULLER,

Kennisleer en computers, een kritische verhandeling over informatie,

Stenfert Kroese, Leiden/Antwerpen, 1982, 193 blz.

Van computers wordt verondersteld dat ze in belangrijke mate zullen bijdragen tot het verwerven van kennis. Het beschikken over meer informatie betekent echter niet noodzakelijk dat mensen efficiënter of meer verantwoord zullen gaan handelen. Hun kennisbeeld blijft gekenmerkt door subjectiviteit en selectiviteit en hun handelingen worden niet alleen beïnvloed door hun kennis maar ook door hun belangen.

De auteur van dit boek tracht een schakel te leggen tussen de kennisleer en computergebruik. De auteur tracht op die manier een aantal misverstanden of vooronderstellingen m.b.t. computergebruik uit de weg te ruimen; daardoor krijgt de lezer een heel ander beeld op de eigenlijke rol en functie van de computer. Zo zijn bijvoorbeeld computers zeer sterk in het verwerken van cijfers, maar met een begrip als 'rechtvaardigheid' kunnen ze niet uit de voeten.

Een interessant boek voor ieder die zich niet enkel vanuit een ideologie maar vanuit de wetenschap zelf wil bezinnen over het gebruik van computers.

D.D.G.

G.P. VAN DER VORST,

De Angsthazen tegen de Beunhazen: de omstreden gang naar de informatiemaatschappij,
Centrum voor Data-analyse, Faculteit der Sociale Wetenschappen, Rijksuniversiteit Utrecht, 1984, 34 blz.

In dit rapport wordt ingegaan op de invloeden die de technologische vernieuwingen, en dan vooral die op automatiseringsgebied, hebben op onze samenleving. Uitgangspunt is dat de ontwikkelingen betreffende automatisering en aanverwante domeinen autonoom lijken te verlopen terwijl ze ongetwijfeld een overheersende invloed zullen krijgen op onze samenleving.

Wij zijn nu al terechtgekomen in een snel veranderende informatiemaatschappij waarbij grote onzekerheid bestaat over de sociale en culturele gevolgen.

Velen hebben weinig vertrouwen in de toekomst en anderen baseren hun vertrouwen in de toekomst op de invloed van de erkende maatschappelijke krachten als het gaat om beheersing en sturing van de technische ontwikkelingen en de daarmee samenhangende maatschappelijke evolutie. Volgens de auteur bevinden wij ons in een hachelijke situatie die maatschappelijke bewustwording en discussie vraagt, waarbij in elk geval naar duidelijkheid zou moeten worden gestreefd omtrent welke concrete vragen momenteel wel en welke niet kunnen worden beantwoord, waarbij de belangrijkste vraag op dit moment lijkt of er nog wel wat te sturen valt aan de snelle ontwikkelingen.

D.D.G.

Ronald J. GOLDMAN (red.),

Teletext as an Educational Medium,

KCET / Los Angeles Public Television, Los Angeles, 1982, 51 blz.

Dit rapport bevat het verslag van een reeks experimenten met teletekst in een aantal lagere scholen in Los Angeles.

De algemene conclusie van dit rapport luidt dat dit nieuwe medium heel wat mogelijkheden biedt in de educatieve sector. Er wordt dan ook aanbevolen dat de tv-stations meer aandacht zouden besteden aan teletekst en dat meer toepassingen zouden worden uitgetest voor het onderwijs.

D.D.G.

Sam FEDIDA, Rex MALIK,

De Viewdata Revolutie,

Academic Service, Den Haag, 1981, 179 blz.

De viewdata Revolutie is een bewerkte vertaling van Willem Waterreus, oorspronkelijk geschreven door de 'uitvinder' van viewdata, S. Fedida, en door journalist R. Malik (The Viewdata Revolution, Associated Business Press, 1979).

Het boek beschrijft de karakteristieken van viewdata en de toepassingsmogelijkheden zoals elektronische post, elektronisch gireren, viewdata als rekenmachine. Tenslotte wordt nog ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen van viewdata.

Er wordt ook een apart hoofdstuk gewijd aan de ontwikkelingen van Viditel, het Nederlandse viewdatasysteem.

D.D.G.

J.C. DEN HEIJER, R. TOLSMA,
Datacommunicatie,
Kluwer Technische Boeken, Deventer / Antwerpen, 1982, 236 blz.

Datacommunicatie heeft de laatste jaren een enorme vlucht genomen. Er zijn bijna geen computersystemen meer zonder datacommunicatievoorzieningen. Deze snelle ontwikkelingen hebben er ook toe geleid dat een groot aantal nieuwe normen en begrippen ontstonden zodat het zelfs voor de zgn. 'ingewijden' zeer moeilijk is een goed inzicht te verkrijgen in dit kluwen van systemen en termen.

Door in dit boek datacommunicatie consequent als een interfacegebeuren te beschouwen, wordt een uitweg geboden uit de schijnbare doolhof. Gezien de uitgebreidheid van het onderwerp hebben de auteurs zich hoofdzakelijk toegespitst op de functionele eigenschappen op alle communicatieniveaus en niet zozeer op de realisatie van de functies.

In de eerste vier hoofdstukken wordt vooral ingegaan op de algemene begrippen en de daarbij gebruikte terminologie.

Hoofdstuk vijf, telefoonnetwerken, is speciaal opgenomen vanwege de vele overeenkomsten die het telefoonnetwerk vertoont met datanetwerken. In de daarop volgende drie hoofdstukken wordt uitvoerig ingegaan op de functionele aspecten van respectievelijk de interfaces, de protocollen en de netwerkarchitectuur. Hierbij worden zowel de reeds langer bestaande als de meest recente systemen besproken. In de laatste twee hoofdstukken worden de datanetwerken (circuitswitching, packet-switching, enz.) verder uitgewerkt.

D.D.G.

Stanley POGROW,
Education in the Computer Age,
Sage Publications, Beverly Hills/Londen/New Delhi, 1983, 231 blz.

De fundamentele stelling die in dit boek verdedigd wordt is dat het huidige onderwijs op een substantiële wijze kan worden verbeterd door middel van het doordacht en creatief gebruik van computers.

De auteur beweert zeker niet dat de computer de onderwijzer zal vervangen. De computer moet echter wel worden geïntegreerd als hulpmiddel in allerlei vakken.

Pogrow gaat niet enkel in op de evolutie van de hardware en de mogelijke toepassingen, maar ook op de strategie en de overheidspolitiek die tot een verantwoorde integratie van computertechnologie in het onderwijs kunnen leiden.

D.D.G.

Dan J. WEDEMEYER, L.S. HARMS (ed.),
Pacific Telecommunications Council, Proceedings of Conference 1984,
Pacific Telecommunications Council, Honolulu, 1984, 227 blz.

Dit boek is het verslag van een begin dit jaar te Honolulu gehouden conferentie over telecommunicatie. Het bevat een 40-tal bijdragen, waarvan de inhoud betrekking heeft op één van de volgende onderwerpen:

- de behoefte aan telecommunicatie in de landen rond de Stille Zuidzee;
- de communicatiebehoefte van zakenlui op lokaal, nationaal en internationaal vlak;
- de behoefte aan telecommunicatie in landbouwgebieden;
- de communicatiebehoefte van minderheids-groepen;
- de technologische ontwikkeling op het vlak van telecommunicatie.

D.D.G.

Walter Van den BRANDEN,
Audiovisuele Media -Praktijkboek,
Moderne Instructie Methoden, Deurne, 1983, 530 blz.

Wie op een verantwoorde wijze uit de vele media en audiovisuele hulpmiddelen een keuze wil doen, moet vooraf de mogelijkheden en begrenzingen kennen van elk systeem; het gekozen middel moet ook gericht kunnen worden zonder daarom tot vakman of specialist opgeleid te worden.

De auteur heeft dit zeer lijvige boek in 3 logische delen opgedeeld.

Na een inleiding over de plaats van de media in het communicatieproces en over de aard en verschijningsvorm van de media (het visuele aspect, het auditieve aspect, het audiovisuele aspect) wordt het werk opgesplitst in GELUIDSAPPARATUUR, BEELDAPPARATUUR en VIDEO-APPARATUUR.

- **Geluidsapparatuur**: platenspelers en draaitafels, bandopnemers en -decks, cassette-recorders en -decks, digitale geluidsregistratie op magneetband, microfoons, luidsprekers, hoofdtelefoons, versterkers, mengpanelen, ontvangers, geluidsketens, talenpractica, stekkers en verbindingen.

- **Beeldapparatuur**: het fotografisch principe, de foto-apparatuur, de dia-apparatuur, de filmapparatuur, de apparatuur voor retroprojectie, de episcoop en de projectieschermen.

- **Video-apparatuur**: het verschil tussen video en film, het televisiebeeld, de vorming van het beeld in de camera, de magnetische beeldregistratie, de videosystemen, overdracht van televisiebeelden, de eigenlijke videoapparatuur, video in de praktijk, de beeldplaat, video in de toekomst, stekkers en verbindingen.

Dit naslagwerk bevat een schat aan informatie voor iedereen die praktisch met audio-visuele hulpmiddelen moet omgaan. Het is zeer bevatte-lijk geschreven en uitgegeven in katernsysteem met ringkaft.

D.D.G.

d.r.f. VAN BREMEN, I.m.c.f. SICKING,
Documentaire Informatica, Wegwijzer naar Geautomatiseerde Verlening van Literaturoordiensten,

VanLoghum Slaterus, Deventer, 1983, 296 blz.

Dit boek is te beschouwen als een voortzetting van het in 1973 onder de titel 'Computer in Bibliotheek en Documentatie' verschenen werk van dezelfde auteurs. Het beoogt een introductie te bieden tot automatisering, rechtstreeks gericht op studenten en op werkers in het bibliotheek- en documentatiegebied.

'Documentaire Informatica' verschaft de fundamentele kennis die nog is om de beschrijvingen van computertoepassingen in gespecialiseerde tijdschriften te kunnen begrijpen. Het biedt enkele achtergrondideeën waarmee men de wenselijke verantwoordelijkheid voor automatisering enigszins kan afwegen (bijv. wat willen bestuurders met automatisering bereiken?; effecten der automatisering op personeel en gebruikers; het kostenvraagstuk). Het boek bevat een uitgebreide en geheel bij-

Jan EVERINK,
De Informatiemaatschappij,
Academie Service, 's-Gravenhage, 1983, 247 blz.

Dit boek geeft een inhoud aan het in de belangstelling staande begrip 'informatiemaatschappij'.

In het eerste hoofdstuk wordt gesteld dat de behoefte aan informatie de meest fundamentele en overzadigbare van alle menselijke behoeften is. Deze informatiebehoefte vormt de stimulans tot de ontwikkeling van de informatietechnologie.

In hoofdstuk 2 wordt deze technologie (schrijven, drukken, film, video, computertechniek, geheugentechniek, telecommunicatie) in vogelvlucht bekeken.

Het derde hoofdstuk behandelt de informatie-industrie. Met nadruk wordt gewezen op economische mogelijkheden.

Hoofdstuk 4 wijst op de gevaren welke dreigen indien de informatietechnologie slechts in handen is van enkelen. Het gebruik van de computer om de wenselijke vrijheid te onderdrukken, wordt onder de aanduiding digicrisis behandeld. Tevens worden de overdreven verwachtingen ten aanzien van de zogenaamde 'artificial intelligence' aan een kritische beschouwing onderworpen.

In een laatste hoofdstuk wordt een blik in de toekomst geworpen, waarbij wordt getracht een beeld te vormen van het leven in de informatiemaatschappij rond het jaar 2000.

Naast nuttig feitenmateriaal geeft dit boek een analyse van het overschijnsel informatiemaatschappij, alsmede vele nuchtere doch oorspronkelijke ideeën en voorstellen. Door de leesbare stijl is de tekst ook voor niet-deskundigen goed te begrijpen.

D.D.G.

K.J. BLOKKER,
Computergesteunde Voorlichting,
LH Vakgroep Voorlichtingskunde, Wageningen, 1984, 389 blz.

Deze publikatie is een proefschrift ter verkrijging van de graad van doctor in de landbouwwetenschappen aan de landbouwhogeschool te Wageningen.

In het onderzoek gaat de aandacht naar het zgn. decisiegericht voorlichtingskundig onderzoek. Met decisiegericht voorlichtingskundig onderzoek wordt gepoogd de besluitvorming over de voorlichting te optimaliseren, is het de bedoeling te analyseren welke factoren van invloed zijn op de onderzoeksbenutting. Op grond van deze analyse worden aanbevelingen geformuleerd die de kans vergroten dat decisiegericht voorlichtingskundig onderzoek optimaal benut wordt. De aanbevelingen die de acteur heeft ontwikkeld worden toegepast op een onderzoek ten behoeve van het Ministerie van Landbouw en Visserij. In 1981 heeft dit Ministerie besloten om gedurende één jaar EPIPRE in hun voorlichtingspakket op te nemen.

Epipre is een geautomatiseerd informatiesysteem voor de bestrijding van ziekten en plagen in wintertarwe. Telers die aan Epipre deelnemen, moeten, vooral in de maanden mei en juni, een aantal waarnemingen in hun gewas verrichten. De resultaten sturen zij naar een proefstation. Daar worden de gegevens per computer verwerkt en een paar dagen later ontvangt de boer - per post - advies. De laatste jaren doen 5 à 600 Nederlandse boeren mee aan Epipre.

Het onderzoek moest bijdragen tot de beslissing om het experiment al dan niet verder te zetten.

Daartoe is een evaluatie - en een verkennend doelgroeponderzoek gehouden onder ruim 350 wintertarwetelers. Tevens zijn interviews en groepsbijeenkomsten gehouden met betrokkenen vanuit de landbouwvoorlichting. Mede door dit onderzoek is besloten om Epipre voort te zetten.

D.D.G.

Dick OVERKLEEF, **De Alledaagse Computer,**
Kluwer, Deventer, 1982, 104 blz.

De centrale stelling in dit boekje is dat computers alledaagse hulpmiddelen zullen worden in de Westerse samenleving. Alledaags, zoals elektromotoren alledaags zijn en onzichtbaar zoals elektromotoren dat ook zijn.

In koffiemolens, horloge en platenspeler gebruiken mensen elektromotoren, zonder er ooit, of zelden, een te zien. Op vergelijkbare wijze zullen zij computers leren gebruiken: zonder er ooit één te zien.

Dit boekje handelt over het nieuwe waarmee de mens al doende geconfronteerd zal worden. Nieuwe mogelijkheden en, op de achtergrond, nieuwe risico's. De auteur gaat ervan uit dat mensen niet zo erg veel van computers

moeten weten om ze te kunnen gebruiken. Hij stelt vast, dat mensen niettemin inzicht moeten hebben in de aard der ontwikkeling, ten einde de snelle invoering van computers voor allerlei toepassingen te leren beheersen.

D.D.G.

N. VAN LINGEN,
Auteursrecht in Hoofdpijnen,
H.D. Tjeenk Willink/Alphen aan den Rijn, 1984, 219 blz.

'Auteursrecht in Hoofdpijnen' geeft een overzicht van de Nederlandse en internationale bepalingen en wetgeving betreffende auteursrecht. Het is in de eerste plaats bestemd voor hen die uit hoofde van hun beroep of bedrijf, als auteur of als gebruiker van beschermd materiaal, geconfronteerd worden met auteursrecht zonder precies te weten wat het inhoudt. Mede door de steeds groter wordende behoeften aan informatie en communicatie en de daarmee in de pas lopende ontwikkeling van de technische mogelijkheden, is het auteursrecht vandaag de dag niet alleen steeds belangrijker, maar ook gecompliceerder geworden. Moderne media en communicatietechnieken, zoals kabeltelevisie, reprorecht, video en geluid van computerapparatuur komen dan ook aan de orde.

D.D.G.

P.G. BOSCH, H.M. HEEMSKERK,
Analyse van informatiebehoeften en de inhoudsbeschrijving van een databank,
Academic Service, 1977, 113 blz.E

Het onderzoek van informatiebehoeften in een organisatie komt de laatste jaren steeds meer in de belangstelling. Dit is begrijpelijk omdat dit onderzoek de basis vormt van het systeemontwerp en zelfs van alle activiteit met betrekking tot de informatieverzorging.

In dit boek willen de auteurs een praktisch bruikbare en volledige methode voor de analyse van informatiebehoeften aanreiken.

'Analyse van Informatiebehoeften' is dus geen louter theoretisch werk, maar een boek geschreven om de toepassing van de methode te bevorderen.

D.D.G.

H. WELTEN,
Informatiekunde: een inleiding,
Samson, Alphen aan den Rijn/Brussel, 1982, 220 blz.

'Informatiekunde' is in feite een nieuwe naam voor een vakgebied dat voorheen werd aangeduid met de term 'informatica'. Het begrip heeft echter zo'n ruime betekenis gekregen, dat er behoefte ontstond om een onderscheid te maken tussen een aantal deelgebieden van die informatica. Zo is de term informatiekunde gekozen voor de meer bestuurlijke en administratieve aspecten van informatie.

In 'Informatiekunde' wordt ingegaan op het begrip informatie, het maken van informatie en hoe deze te bewaren en te verwerken. Daar

toe komen aan bod: (historische) gegevens, mutaties, hulpmiddelen, de 'regels' voor het werken met de computer, de mensen en de organisatie.

Aan het eind van elk hoofdstuk zijn opgaven opgenomen.

Tenslotte bevat dit studieboek een uitgebreide case-study, een aantal bijlagen over randapparatuur, stroomschema's, COBOL en BASIC-opdrachten en een practicum behorend bij een van de hoofdstukken.

D.D.G.

Frédéric HOSTE,
Les Réseaux locaux d'entreprises: marchés et technologies,
Edi Tests, 1983, 205 blz.

Dit boek biedt een synthese van de op dit moment beschikbare technologieën betreffende lokale datanetwerken voor de bedrijfs wereld. Eerst wordt een typologie van lokale netwerken voorgesteld, evenals een stand van zaken betreffende standaardisatie-activiteiten.

Verder wordt een vergelijkend overzicht gegeven van wat er momenteel aan dergelijke netwerken op de markt is.

In een meer technisch hoofdstuk wordt ingegaan op de mogelijke architectuur van lokale netwerken, evenals op de toegangsprocedures en transmissiemogelijkheden.

Het boek richt zich niet in eerste instantie tot telecommunicatiedeskundigen, maar tot allen die belangstelling hebben voor de invoering van informatica in het kantoor of de zg. bureautica.

D.D.G.

Stan PRENTISS,
Satellite Communications,
TAB Books, USA, 1983, 280 blz.

Dit technisch handboek over satellietcommunicatie geeft een uitvoerige beschrijving van de werking (transmissie en aard van de signalen, conversie, ruis, e.d.) en de apparatuur (antennes, grondstations, enz.) van communicatiesatellieten. Speciale aandacht wordt besteed aan de DBS (Direct Broadcast Satellite), een kunstmaan voor de transmissie van televisieprogramma's die door middel van een kleine schotelantenne door particuliere gebruikers kunnen worden opgevangen.

Dit boek is vooral geschikt als technische handleiding voor kandidaat-zelfbouwers van een eigenschotelantenne.

D.D.G.

Rudolf MAUSL,
Televisietechniek: van camera tot beeldscherm,
Kluwer Technische Boeken, Deventer/Antwerpen, 1983, 164 blz.

Dit boek stelt zich ten doel de met elektronica vertrouwde lezer een inzicht te verschaffen in de televisietechniek. Hierbij beperkt het boek zich niet tot de televisie-ontvanger. Ook over-

drachtmethode, beeldopnemers, beeldweer-gevers, kleurinformatie en systemen voor de overdracht van kleurinformatie worden uitgebreid behandeld.

De inhoud van dit boek richt zich op de huidige techniek, maar geeft ook een inzicht in te verwachten technische noviteiten. Er is bijvoorbeeld een apart hoofdstuk gewijd aan teleteks.

De manier waarop de materie is behandeld, maakt dit werk geschikt voor studenten, technici in ontwikkelingslaboratoria en service-technici. Zij verkrijgen de principiële kennis van de video- en televisietechniek die nodig is voor het doorgronden van praktische uitvoeringen.

D.D.G.

FILM

Peter ROFFMAN en Jim PURDY,
The Hollywood social problem film. Madness, despair, and politics from the depression to the fifties,
Indiana University Press, Bloomington, 1981, 364 blz.

Roffman en Purdy beogen in dit boek de "social problem" film te definiëren als een apart genre tijdens de gouden Hollywood jaren. De films laten zich kenmerken door hun gemeenschappelijke thematiek - namelijk de behandeling van een conflict tussen individu en maatschappij - en door dezelfde ideologieën, gelijkwaardige plots, personages en motieven.

De auteurs beschouwen verder de social problem film als een genre dat de politieke en sociale problemen van de Depressie en de onmiddellijke naoorlogse jaren aan de orde stelde. Deze films wilden het publiek in contact brengen met de toenmalige sociale situatie. Volgens Roffman en Purdy hebben de films dan ook duidelijk tot doel gesteld 'the American way of life' te beïnvloeden.

Dit boek is een uitgebreide studie over de Hollywood-filmproductie tijdens de jaren '30-'50 en besteedt vooral aandacht aan de interactie tussen filmproductie en de bestaande toestanden. Het duidt bovendien de macht aan van Hollywood in verband met populaire ontspanning.

L.M.

Edward D.C. CAMPBELL, Jr.,
The Celluloid South. Hollywood and the Southern Myth,
The University of Tennessee Press, Knoxville, 1981, 212 blz.

In plaats van een bespreking van de Hollywood film over 'the Wild West', koos Campbell voor 'the Old South'. In dit boek onderzoekt hij wat de oorzaken zijn die geleid hebben tot de groei van een mythe rond 'the South' en hoe deze samenleving werd afgeschilderd in vele Hollywood producties. Het beeld van het Amerikaanse Zuiden dat in de meeste films werd opgehangen was uiteindelijk de weerspiegeling van de Amerikaanse idealen: nationaal

bewustzijn, voorspoed en eerbied voor gezag binnen een kleine familiekring. Het oude Zuiden was bovendien een goede setting voor de traditionele romantische verhalen waarin meestal welopgevoede dames en heren op grote landgoederen leven binnen een conservatieve klassebewuste maatschappij. Deze films beoogden duidelijk ontspanningsfilms te zijn en lieten de sociale problematiek achterwege. Campbell schetst vervolgens de evolutie van dit idyllische Zuiden tot op heden. Ondanks de grotere aandacht voor de situatie van de zwarten in het Zuiden hadden de meeste films geen andere bedoeling dan ontspanning te brengen en hebben ze niet bijgedragen tot werkelijke veranderingen.

Hoewel het steeds moeilijk is de receptie van een bepaalde film bij het publiek te onderzoeken, toch is de auteur erin geslaagd zijn beweringen goed te staven aan de hand van allerlei reviews in kranten en tijdschriften. Een waardevolle studie.

L.M.

W. BECKER en N. SCHÖLL,
Methoden und Praxis der Filmanalyse. Untersuchungen zum Spielfilm und seinen Interpretationen,
Opladen, Leske Verlag + Budrich, 1983, 205 blz.

In een sterk polemisch getint eerste deel gaan de auteurs in op een aantal boeken die handelen over filmanalyse, waarbij met name het werk van Werner Faulstich het moet ontgelden. Hun bezwaar is vooral dat het voorwerp van de analyse, de film zelf, in vele studies in het gedrang komt en plaats maakt voor allerlei buitenfilmische aspecten. Ook een aantal klassieke filmtheorieën, die van Balázs, Arnheim, Kracauer en Bazin, moeten het ontgelden. Zij hebben, aldus de beide auteurs van dit boek, een verkeerde, althans eenzijdige of vooringenomen opvatting over het kunst-zijn van de film.

In het tweede deel worden een aantal analyses gegeven van populaire filmgenres. Twee hoofdstukken behandelen de rol van de 'held' in respectievelijk de piratenfilm en de gangsterfilm. Een derde hoofdstuk gaat over de regiestijl, de filmtechniek en het commerciële succes van de Italowestern, een vierde over de imperialistische ideologie die valt na te trekken in films over het Britse koloniale rijk, een laatste hoofdstuk over vrouwenfiguren en hun idealen in de films van Douglas Sirk.

J.M.P.

S. HEATH en P. MELLENCAMP (eds),
Cinema and Language,
University Publications of America/The American Film Institute, Los Angeles, 1983, X en 179 blz.

Dit boek, uitgegeven als volume 1 van 'The American Film Institute Monograph Series', bundelt een aantal voordrachten die gehouden zijn op een conferentie aan de universiteit van Wisconsin in 1979. De meeste bijdragen handelen over een of ander aspect van de 'filmtaal' en bevatten vaak kritische reflecties op de theorieën van Christian Metz, wiens geest

blijkbaar duidelijk op de genoemde conferentie heeft rondgevaard. Behalve de beide redacteuren van de bundel zijn ook bekende auteurs als Noël Burch, David Bordwell, Dudley Andrew en Paul Willems met een bijdrage vertegenwoordigd. Veel aandacht gaat uit naar de positie van de kijker in de film, waarbij, zoals te verwachten is Metz' 'Signifiant imaginaire' herhaaldelijk geciteerd wordt. De interessantste bijdrage over dit thema is m.i. die van Malcolm Le Grice. Een drietal opstellen handelen over de Japanse film. Dudley Andrew schijft over de belangrijke rol van de retorische figuren in de filmische betekenisproductie.

De lectuur van dit boek veronderstelt een vrij grondige kennis van de semiotische en psychoanalytische film-literatuur van de laatste tien jaar. Bovendien munten diverse bijdragen niet uit door een helder taalgebruik. Maar ze zijn voor het merendeel inhoudelijk alleszins de moeite van het bestuderen waard.

J.M.P.

De bijdragen in dit nummer zijn van:

Kris VANSTAPPEN, lic. in de Communicatiewetenschap, K.U.Leuven en medewerker aan het Centrum voor Communicatiewetenschappen, K.U.Leuven.

Prof. Dr. Jan CORBET, gewoon hoogleraar aan de Sectie Communicatiewetenschap, V.U. Brussel.

Dirk DE GROOFF, lic. in de Communicatiewetenschap, K.U.Leuven en assistent aan het Centrum voor Communicatiewetenschappen, K.U.Leuven.

Filip DE MEYER, student tweede licentie in de Communicatiewetenschap, K.U.Leuven.

Dr. Gust DE MEYER, werkleider aan het Centrum voor Communicatiewetenschappen, K.U.Leuven.

Bruno VERPOORTEN, lic. in de Communicatiewetenschap, K.U.Leuven en journalist Teletekst BRT.

Dr. Greta BOON, dr. in de Sociale Wetenschappen, K.U.Leuven en wetenschappelijk medewerkster Studiedienst BRT.

Lieve MULIER, lic. Germaanse Filologie, K.U.Leuven en assistente aan het Centrum voor Communicatiewetenschappen, K.U.Leuven.